

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII Reus Dissapte 17 de Septembre de 1898

Núm. 3.700

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Rens, un mes. Pisa. 1
Provincies trimestre. 3-50
Extranjer i Ultramar. 10 dols.
Anuñels, à preus convencionals.

Reus Dissapte 17 de Septembre de 1898

Núm. 3.700

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofè, carrer Juncosa, 6.
No's retornen los originals encara que no's pugui.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

SECCIÓN DOCTRINAL

Notas regionalistas al extranger

CRETA

La conducta de las potencias respecte á Creta està donant sos resultats naturals. L'estat d'anarquia més ó menos manxa que, com á producte de les indecisions dels gabinetes europeus, domina á la desgraciada isla, havia d'ocasionar lo trist espectacle de que s'occupava y tota la premsa extranjera. L'incendi, l'assassinat, lo crím imperant per tot arreu es la horrible culità que 'ls desditxats candidats tenen actualment guanyada deguda á la passivitat infame dels governs europeus y á las suspicacias y rezels que 'ls se separats entre si, enoare que, hipòcrita y falasment, procurin semblar altra cosa.

Qui surt guanyant, per ere, en aquesta situació vergonyosa pel mon cristia es lo célebre *malalt* del Bósforo que tant temps fa se burla cínicament de sos metges y vedilladors. Ab sa diplomacia insidiosa y sútil, logra allargar sa dominació indefinidament en països quina autonomia sembla assegurada....

Més encare hi ha providencia. Aqueixa temuda cuestió d'Orient pera l'arreglo de las qual les grans potencias estan en vías de barallarse, pert gran part de son aspecte ferotje, ja que, si no poden avenirse per resoldre l'petit assumpt cretench, podem s'avindrán lo dia que un dels grans Estats comensi de vers a intentar lo gran litig?

Ara no 'ls faltarà á las potencias de primer ordre sobrat pretext per fer alguna cosa sonada. L'assassinat del cónsul anglés es causa suficient pera que 'l prestigi y la autoritat moral d'Europa no vagin per sa terras. Ab tot, esperém que se 'n sabrà aprofitar més del present conflicte l'emperador de Turquia que las mateixas potencias europeas. Y un dels actes primers del que fereix els creyents serà el rellevo de las guarnicions turques a Creta, sovint intentada y que si no s' havia fet es perque faltava un pretext suficient. Ara aquest és de sobras y una vegada realisada la intenció del Sultá, es de creure que 'ls interessos europeus posats en la isla quedarán en gran manera compromesos, y la autonomia tantas vegadas promesa als cretenchs quedarà sense efecte.

Y allavors, recobrant Abdul-Hamid la soberania sobre 'l tros de son imperi que á la forsa se li havia secuestrat, posará en evidencia á que quedà reduhidà la potència d'aqueixos Estats pomposament titulats les grans potencies».

La falta absoluta de forsa ha quedat ben demostrada. Lo Sultá està en lo cas de fer avinent á las potencies que no poden ja reivindicar lo dret d'exercir sense 'l concurs de Turquia 'l protectorat sobre la Creta, ja que per si solas no han pogut prevenir lo moviment de la minoria mussulmana, quals resultats han estat terribles per la població cristiana.

Per altra part, es molt poch ayrosò lo paper que ha hvingut fins áre la sabia diplomacia europea en la cuestió cretense. Com un joch de noys, han fet veure que feien alguna cosa entretenint totalment la solució del conflicte. Com observa ab molt acert un diari parisenc, es una estupidesa voler inmoviliser un poble en plé moviment. Es com voler deturar la marxa de la corrent d'un riu impetuós, quals entrebancs y des-torbs sols serveixen pera fer més violent lo curs de las aguas. S'han cregut los governs que lo interi podía suplantar ab venitja á lo definitiu, y usar dels espais a sop esam obertzing. Tots, i en general, han triomphat ad sanguini assozibq sua esp modis.

La que paga més contribució de la província FARMACIA OBETRA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

dients més ó menys razonables enllach d'establir solucions francesas. La fi del fi, lo cùmul de la habilitat ha semblat esser eliminar del problema les més grosses dificultats, de tenirlas simplement com no existents y proclamar ab un tó d'oracle que tot estava arreglat.

En fi, com diuen los castellans, en todas partes cuecen habas.... Las grans potencias han fet en la cuestió cretense lo que la petita potència espanyola ha fet ab sus colonias. Fer veure que 's treya alguna cosa, dir que tot estava casi arreglat, y trobarse á la fi de competes com tothom ja sab.

AUSTRIA-HUNGRIA

Segons «Le Temps», en una reunio del partit de la independencia lo que es d'aquesta agrupació política, Francesch Kossuth, ha fet coneixer les interpelacions que presentarà en la primera sessió de la Cambra húngara:

1. Quins son les intencions del gòvern p'era 'l casten que 'l Parlament austrià se manifestés incapàs de tot travall útil?

2. Què de quins principis lo gòvern s'atemptarà á las disposicions de la llei de 1898, que regulen las relacions de l'Austria ab la Hungria?

3. En quina època 'l gòvern presentarà á la Cambra 'ls projectes definitius pera l'arreglo de las relacions ab l'Austria?

Lo partit jove-txec se reunirà en assamblea general pera la qual estan convocats tots los diputats dels partits que prenen part en lo Reichsrath y en la Dietta de Bohemia. Al mateix temps lo Comité director d'aquesta agrupació política ha publicat un manifest en lo qual, entre altres coses, diu que la votació pera 'l compromís austro-húngar no donarà cap resultat. Afegeix, per fi, lo manifest que devant de la obstrucció alemana, deuràn los txecs oposar-se á la pretensió de retirar las ordenances sobre las llengües y de codificar la llengua del Estat á favor del alemany. A més, que 'l partit no permetrà cap acte contrari als interessos de la nació bohemia, y que no consentirà cap modificació en las ordenances vigents sense se directa intervenció. Se declara igualment contrari á tota llei que 's promulgui relativa á la llengua nacional, y manté 'l partit ab la major insistència lo criteri de que sols la Dietta de Bohemia té 'l dret d'arreglar la cuestió de las llengües en dit regne.

En la Cambra húngara, quinas sessions se tenen actualment d'un modo poch pacífich, lo diputat del partit de la independencia, M. Polonvi, ha pronunciat un llarg parlament contra tota proposició del gòvern contraria á establecer la independència econòmica absoluta de la Hungria, diuent que de fet la separació econòmica existeix ja, y fa impossible la conclusió legal de tractats de comers entre las dues parts de la monarquia.

Al tractar lo baró Banffy de contestar á las afirmacions dels diputats del partit independent, aquest ha promogut un esvalot espantós. S'han unit ab los diputats independents los nacionalistes, lo qual dificulta seriament los projectes del gòvern.

Ha mort á Praga un dels capitosts del partit de la autonomia de Bohemia, lo diputat jove-txec Mr. Vasschaty. Advocat de professió, los quefers de son bufet no l'impediren de travallar sense descans p'era lograr la completa realisació del programa polítich de les reivindicacions nacionalistes de sa patria. Fou un dels que més preconisà la unió ab una Austria federalista ab la Russia y la França.

Ha sigut convocada la petita Dieta (Diputació) de Goritz y Gradisca. Com que 's compón de esclaus y de italians, y cada grup vota unit en atenció als interessos de llurs nacionalitats respectivas, resulta que aquell cos administratiu no pot funcionar. Es una de tantas ventajas que porta en sí la unificació política de pobles diferents; no essent possible la unió d'elements afins, la vida desapareix. Res més natural.

PELEGRÍ CASADES y GRAMATXES.

RETALL

Tots han cumplit com cal, tots han sigut previsors, lo més petit dels trompets necessitava una dotzena de yankis per esmorzar, y sense perdre un barco y ab baixas de soldats escassíssimas, los cartaginesos de Washington se 'ns han quedat totes las colonias fentnos 34.000 presoners y trinxantnos tots los barcos que teníam. Sort que eran cobarts, que si arriban á ser valents, desembarcan á Espanya, 'ns lligan de dos en dos y 'ns desembarcan á Nova-York per ensenyarnos per aqueils carrers com aquell que ensenyava ossos.

Al *Heraldo* no li cap á la barretina aquest misteri de que haguem perdut ab tants héroes com teníam, y troba que aquest misteri costara molt de ferri empassar á la gent.

Si acaso padece algun mal (parla de la nación, no de cap gallina que tinga la papida) *este es plétora de héroes y de políticos patriotas*, y com l'exces de sangs sempre es un perill, està per una consulta que recepti l'herba negra ó, si tan urgeix, una dotzena de sangoneras ó una sangría de las que davan avans al Aragó que la sang l'havían de tomar ab un gibrell.

Diu que ja ho va fer Fernando VII, 'l del paletó, y que si un rey tant absolutista va posar las peras á cuarto als que havíen faltat, lo mateix tenim de fer en que pochs ho deuenen haver fet be quant en un obrir y tancar d'ulls nos han pres la tercera part del territori.

Per nosaltres que tirin endavant, que per rigorós que sia 'l tribunal no exonerarà á cap dels héroes que hem creat en *La Renaixensa*. Ara en quant als que han sortit retratats á la primera plana del *Heraldo* podrà no ser així; podrà resultar que á molts d'ells lo sou los volès al cel junt ab l'heroisme. Perque es lo que diu lo diari polaviejo: *de todo hay en las colectividades numerosas, de todo ha habido en cuantos ejércitos existieron en el mundo* (apuntalínse per no caure, que ve la heretja) *y en el español como en los demás*.

L'*Heraldo* demana comptes sense saber perque 'ls demana. Calcúlis que aquests vingan y que se 'n vegi daltabaix la meytat dels que ell nos oferi com la rata y flor de las Espanyas. Què 'ns quedaria per una altra guerra? Hauríam de recorrer tots-gutt á la primera plana del *Noticiero* y per la fesomia triar los que 'ns semblés, sense fer cas de la llegenda de sota, perquè, sapiguent la historia del Gran Capitán, se saben totes las dels héroes del *Noticiero*.

(De *La Renaixensa*.)

Conservació dels rahims

Un descubriment important y que ha passat casi desabertebut en le mon científich, consisteix en la conservació dels rahims per le méodo de Mr. Roso Charmeaux.

diant escriptura algunes terres, entre les quals se contan les riques mines de carbó que en la conca d' Utrillo posseixen lo senyor Peguero. L'explotació d'aquestes donerà principi molt en breu.

Diu lo *Diario de Tortosa*: «Nostre estimat amich, lo conegut comerciant d'aquesta plassa, don Facundo Segarra, donant una prova més de sos caritatis sentiments, ha regalat é la «Creu Roja», una caixa de botellas de Jerez ab destí als repatriats que diariament passan per nostra estació, autorisant al propi temps al digne President de tant benèfica Associació, Ilm. Sr. D. Ignasi de Ramón, pera que dirigeixi una circular à tots los metges dels pobles de la comarca manifestants que si pera atendre à la curació dels soldats malalts que regressin, posats á son cuidado, creuen necessari l'empleo del acreditat «Xarob de hipostofitis de Climent», poden dirigirse á dit senyor, en la seguritat de que sos pedidos, seràn ab preferencia atesos y despachats gratuitament.

Actes com los realitzats per lo Sr. Segarra, no necessitan comentar-se; basta tant sola fer d'ells menció, en la seguritat de que tots, com nosaltres, los hi tributarán un aplauso.

En les tablillas d'anunci de la Secretaria de Cambra del Arquebisbat, á Tarragona se troben fixats los següents edictos.

Pera una prebenda major vacant en la Catedral d'Oviedo á la qual va anexo lo càrrec d'apologista, ab plazo de 40 dies que acaba lo primer d'Octubre pròxim.

Pera un beneficiat ab càrrec de mestre de cermonies, vacant en la Real Colegiata de Covadonga ab un terme de 30 dies que acaban lo 24 del actual.

Pera mestre de Geremonias de la Catedral de Murcia ab plazo de 30 dies que acaba lo 20 del actual.

Pera Lectoral de la colegiata de Ciudad Real ab terme de 60 dies que acaban lo primer de Novembre.

Pera una canonja vacant en la Metropolitana de València, qual provisió median oposició corresponsent per turno á la corona ab terme de 40 dies que acaba en 17 del pròxim Octubre.

Se han rebut á Londres varis telegramas, donant compte de que un espantós huracà assolà lo dissetembre últim les illes Barbades.

Moriren cent persones á consecució del derrumbe d'edificis, y han quedat més de dos mil sense llar.

En lo mar han qcorregut varis naufragis, havent mort ofegats gràn número de mariners.

Se tracta d'organizar una suscripció pera auxiliar á las víctimas de la catàstrofe.

Despaig de Saint Thomas amplian las noticias referents als estragos causats per lo terrible cicló.

Diuen que la violència del huracà ha destruït casi per complet la ciutat de Kingston, ahont resultaren 300 morts y gran número de ferits.

En la illa de Santa Lucía hi hagué 12 morts, y 19 en la Fe Guadalupe.

Los edificis destruïts, entre 'ls quals se contan moltes iglesias, son tants que encara ne es possible donar una idea aproximada dels estragos originats per lo temporal.

ESCORIAS THOMAS.—Végis l'anunci de la quarta plana, Digrise á casa Gambús, carrer de Vilà Bou) 12.

SECCIÓ OFICIAL

Registre civil
del dia 15 de Septembre 1898

Nauixements

Ramón Rius Pallejà, natural de Paula.—Rosa Rígal Solà, de Victor y Rosa.—Pere Estivill Zamora de Pau è Irene.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Francesch Agràs Nolla, 56 anys, Amargura 8.—Lidia Soronellas Ciuret, 21 anys, Llovera 27.—Miquel Sans Fort, Creu Vermella 10.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d'avui.—Sant Pere Arbués.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Demà á dos cuarts de 8 del matí, tindrà lloch la

Comunió general en Nossa Sra, dels Dolors y á les 5 de la tarde l'últim dia del Septenari ab aquesta forma: Corona dolorosa cantada ab veus y acompañament de armonium, Septenari, sermó á càrrec del Reverent Mossen Joan Rius, Benedicció papal y 'l «Stabat Mater».

Sant de demà.—Los Dolors gloriosos de Nossa Senyora.

SECCIÓ COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entrades del dia 15

De Génova y esc. en 7 ds. v. «Martos», de 1.045 ts., ab efectes, consignat á D. Antoni Mas.

De Barcelona en 6 hs. v. anglès «Aethusa», de 1.181 ts., en lastre, ab efectes, consignat á don J. Vilar.

De Marsella y Barcelona en 4 ds. v. «Cabo Nao», de 997 ts., ab efectes, consignat á don M. Peres.

De Cette en un dia v. «Correo de Cartagena», de 258 ts., ab efectes, consignat á la Sra. Viuda y fills de P. Ferrer y Mary.

De Barcelona en 6 hs. v. «Gijón», de 446 ts., ab efectes, consignat als senyors Fills de B. López.

Despatxades

Pera Cette v. «Correo de Cartagena», ab vi.

Pera Copenhague y esc. v. danès «Tomsk», ab efectes.

Pera Bilbao y esc. v. «Cabo Nao», ab efectes.

Pera Málaga v. «Martos», ab efectes.

Pera Bilbao y esc. v. «Gijón», ab efectes.

Barcos á la carga

Dilluns 19

Pera Cette, Marsella y Génova vapor «Grao», consignatari don Antoni Mas.

Pera Gotemburgo, Copenhague, Stokolmo, Christiania, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundsvall, Stettin, Danzig Koeninsberg Libau, Riga, y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, estarà á la carga del 19 al 20 de Setembre lo vapor Adolph Meyer, que despatxan los senyors Boada Germans.

Pera Aalifax, Quebec y Montreal estarà á la carga lo 30 del corrent lo vapor Bellona, consignataris senyors Mac-Andrews y C.

J. Marsans Roy

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á les 4 de la tarde d'ahir:

Interior	58'30	Filipinas	
Exterior	'	Aduanas	88'87
Amortisable	67'87	Cubas 1886	69'87
Francesas	25'	Cubas 1890	53'50
Norts	24'90	Obs. 6 0 0 Fransa	'
Exterior Paris	42'80	Obs. 2 0 0 »	39'75
Paris	60'50	Londres	40'65

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedes y bitllets de tots los païssos.

Nota.—Se reben adhesions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona á Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfan los cupons de Janer y Abril de dita Companyia.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Valduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dies fetxa.

» á 8 » vista.

Paris á » »

Marsella á » »

VALORS LOCALS	DINERS PAPER.	OPERA.
ACCIONS	010	010
Gas Reusense	750	
Industrial Harinera	500	
Banch de Reus	475	
Manufacturera de Algodon	400	
C.º Reusense de Tramvias, privilegiadas al 5 per cent.	150	

BOLSI DE REUS

Cotisacions realitzadas en lo dia d'ahir à Barcelona facilitades per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	58'20	Cubas del 86	69'87
Exterior	'	Cubas del 90	53'62
Colonial	'	Aduanas	'
Norts	24'85	Oblg. 5 p 0 Almena	78'
Francesas	25'05	Id. 3 p 0 Fransa	39'75

PARÍS

Exterior 42'80 Norts

París 60'50 Londres

40'65

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedes d'or de tots los païssos.

Nota.—Aquesta casa s'encarrega de la adhesió de les obligacions al conveni de la Companyia de Tarragona á Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons venuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

ANUNCIS PARTICULARS

¿Qué es hernia?

La hernia, termen facultatiu que significa lo que vulgarment s'anomena quebradura, quebrancia, relaxació, (Trençat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Com se coneix?

Per la excrencia, (bulto), mes ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al llit.

¿Quinas son sas consecuencias?

La persona que sufreix aquesta dolencia orgànica, que apareix moltes vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be à consecució d'un esfor voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, està exposat continuament á una mort horrible; peraixò basta una mala digestió, ó una petita inflamació n la vora de l'anella ó obertura que deix passar l'intestí pera efectuar la estrangulació del mateix.

Consecució de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui 'l nom de braguer ja es suficient pera aliviar sa dolencia, quan no es aixis, sino que es precís que 'l braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexperitas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguers de caucho, ab ressort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplàtics pera evitar lo carregament d'espàtillas.

Faixas hipogástricas pera corretjar la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias ab llargs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clauselles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

Ferrocarril econòmic de Reus á Salou

Servei de trens que regirà desde 'l dia primer de setembre de 1898.

Sortidas de Reus

Matí: 4'10, 5'45, 9'06.

Tarde: 12'35, 2'32, 4'02, 5'30, 6'59.

Sortidas de Salou

Matí: 4'56, 7'21, 10'49.

Tarde: 1'45, 3'19, 4'47, 6'19.

Nit: 7'49.

Les horas se regiran per lo meridiá de Madrid.

Reus 27 d'Agost de 1898.

TELEGRAMAS

Madrid 16.

Lo capitá general de Andalus

SERVEY DE TRENS

SURTIDAS:

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y
tercera. 4'81 m. fund. 1.ª y 2.ª y 3.ª y 4.^a
8'56 m. expres, primera y segona dimars, dijous y dissaptes, (per Vilanova).
12'11 t. mercancías, segona y tercera.

1'57 t. correo (per Vilanova).

2'80 m. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5'25 m. (per Vilafranca).

9'46 m. (per Vilanova).

1'58 t. per id.

7'39 t. expres (dimars, dijous y dissaptes).

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8'30 m.—9'47 m.—2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

AL CITRATISMO

&TAIGOS, BINGOL, INACINACERDERS

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA,

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

BALX GARANTIA DEL SINDICAT DE VENTES DE STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOBAZOAT

DE GRADUACION GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D'EFFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM--VALENCIA

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M

M